Jacob’s ROOS

verkeerde liefde

Jacob's ROOS

Verkeerde liefde

Lotte Ruiter

Auteur: Lotte Ruiter
Coverontwerp: Stichting ZAG
© Lotte Ruiter

1

”Maniak!”
Ik trapte ferm op de rem. De auto links naast me schoof bliksemsnel voorbij en belandde nu voor mij in de aaneengesloten gelederen. Eén plaats opgeschoven, wat een winst! Graag had ik nu mijn middelvinger opgestoken, maar als ik op de fiets was geweest had ik met mijn wijsvinger naar mijn vrouwelijke geslachtsdelen gewezen terwijl ik mijn lange benen sprekend van de trappers had gehaald en wijd had uitgespreid. “Als je de mond niet kunt gebruiken moet je duidelijke aanwijzingen geven,” was mijn stellige motto. De auto achter mij moest ook afremmen en slingerde zag ik in de achteruitkijkspiegel.
De ene helft van het verkeer was impulsief en flitsend, de andere helft juist afwachtend en traag. Behoorlijk geërgerd door deze chaotische en niet ongevaarlijke situatie op de Belgische snelweg besloot ik deze weg niet verder te volgen, maar mijn route te wijzigen. Alsof ik wakker was geschud uit de cadans van de asfaltplaten door dit incident met de ‘maniak’ nam ik de eerste de beste afslag, richting Nederland. Het schemerde al, toen ik de kustweg Knokke-Antwerpen achter me liet, de grens passeerde en achteloos een van de dorpen binnenreed. Was het wel achteloos of was het juist een bewuste handeling geweest? Het flitste gevaarlijk voor mijn ogen. Migraine? Nee, eerder een luikje in mijn hersenpan dat onverwacht open ging en er allerlei oude gedachten over elkaar heen naar buiten kwamen tuimelen. Het leek wel een overval. Mijn gezichtsveld werd wazig. Toch een opkomende migraine! Routinematig reed ik verder.

De weg hoefde ik niet te zoeken: ik kende het dorp als mijn eigen broekzak en dat zou in die twee jaar dat ik letterlijk van het toneel verdwenen was, niet zoveel veranderd zijn dat het onherkenbaar voor me was geworden.
Sommige appartementsgebouwen waren helemaal nieuw voor me en verstoorden het beeld van mijn herinnering. Voor mijn gevoel hoorden ze hier niet te staan, ze pasten niet in de landelijke omgeving. Ook het kleurenpallet was anders dan het plaatje wat in mijn herinnering naar boven wilde borrelen. Een sepia gekleurde foto, saai en somber en in mijn herinnering was het dorp juist warm groen en goud getint. Aardse tinten gerelateerd aan bomen, planten en bloemen. Het was in het voorjaar geweest en ik was euforisch. Nu was het herfst. Ik was moe en in mezelf gekeerd. Was ik toen geestelijk nog een kind geweest dan was ik nu een vrouw, in de kracht van mijn vruchtbare jaren.
Zo voelde het nu echter niet, het was alsof ik totaal opgebrand was en afgeleefd. Het verwarde me. Waren het mijn eigen gevoelens eigenlijk wel die ik nu voelde? Voelde ik niet de emoties van iemand anders? Was ik toen iemand anders? Was ik juist nu iemand anders dan toen? Het luikje in mijn hersenpan was blijkbaar een gemene valkuil.
Ik reed door de straat die als hoofdstraat aangegeven stond van het Zeeuws-Vlaamse dorp met zijn duidelijk Vlaamse voorkomen. Smalle straatjes en verschillende types huizen, chaotisch, schots en schilderachtig scheef. Oude vervallen huisjes naast moderne nieuwbouw. Dit gebied beneden de Wester-Schelde hoorde bij Nederland. Politiek gezien was het ergens in 1830 met één verdrag meer of minder zo bepaald. Geografisch stoorde het me als ik de weerkaart van het televisie journaal zag, want het hoorde voor mij bij Vlaanderen.
In het centrum van het dorp aangekomen, werd mijn oog naar een aanplakbord getrokken waar een toneelstuk werd

aangekondigd. Met een schok realiseerde ik me wat er op de poster stond. Dat kon geen toeval zijn net nu ik hier langs kwam. Of het was geen toeval dat ik van mijn weg was afgeweken? Ik betrapte mezelf op mijn dualistische houding, die ik meende te hebben afgelegd. Hoe dan ook, het was alsof ik met een tijdmachine terug werd geworpen! De poster was schreeuwerig van kleur en een grote belettering meldde: 'wegens groot succes herhaling van: De vrouwen van Jacob.' Het zou worden opgevoerd door toneelgroep… Verder kon ik het al rijdende niet meer lezen. Langzamer rijden ging niet, wat er zat iemand vlak achter mij en ik had geen zin in een harde zoen in mijn nek met hoofdpijn en verzekeringsergernis achteraf. Bovendien was mijn auto nieuw, en ik was er trots op dat ik dit met hard werken voor elkaar had gekregen. Ik had de auto voor mijn werk broodnodig. Dat het een sierlijk ogende luxe uitgevoerde cabrio was, was mijn bewuste keus. Ik mocht graag een beetje de show maken en vond het heerlijk als mannen het niet pikten dat ik hen in een dergelijke wagen voorbijschoof op de weg. Ik gaf derhalve meer gas.

Hoe moest ik dit hele malle verhaal inlassen? Toeval toch zeker? Toeval bestaat, of niet soms? Ik had dergelijke beweringen en bezweringen als een vorm van fatalisme achter mij gelaten. Er heel bewust een dubbele streep onder getrokken: ik wilde het niet meer! Het was voorbij, een afgesloten periode waarin alles een functie moest hebben, niets voor niets was en overal een lering uit getrokken moest worden. Nee, als ik een vlek op mijn nieuwe pantalon had gemaakt dan had dat geen betekenis voor mijn toekomst of mijn verleden, maar had ik domweg geknoeid! Punt. Trouwens, zo luidde mijn eigen bewijsvoering, het hele alternatieve circus, zowel de filosofie als de geneeswijzen, hadden Sophia toch ook niet kunnen helpen? Haar naam vlamde als een pijnscheut door me heen. Lang had ik niet aan haar willen denken en mijn drukke leven

kwam daarbij goed van pas. Ik wist heus wel dat ik het forceerde maar had ik een keus gehad dan?
Bijna automatisch was ik de mij zo bekende straat al ingereden.
“Of had een onzichtbare hand mij geduwd? Nee, het kwam door die maniakale autorijder toch zeker?” Weer dat dualisme, weer die onzekerheid die me verlamde. Wie trok dat luik nu weer open? Langzaam rijdend naderde ik het bewuste huis. Mijn hart klopte in mijn keel, het zag er zo vertrouwd uit, alsof het zich gisteren allemaal had afgespeeld en er niets was veranderd. “Menige bioscoopfilm of toneelstuk begint zo,” dacht ik wrang, maar nu zat ik er zelf middenin. Spookachtig en onwerkelijk, een andere dimensie.

De straat leek stil en verlaten, het werd nu ook snel donker maar dat hinderde mij niet, ik had hier vaker gestaan in het pikkedonker, voor de deur van nummer 14.
Uren achter elkaar, debatterend met mezelf. Dat waren emotioneel slechte weken geweest voor mij. Er was geen beweging in het huis te bekennen. Net als toen. Ik wist niet wat ik het liefste had gehad, deze doodse stilte of dat iemand plotseling de deur had geopend en me naar binnen had geroepen. Ook de naast gelegen huizen lagen als donkere silhouetten te rusten. Of hielden ze de wacht? Het was bewolkt, geen maan te zien en op een man met hond na, was de straat verlaten. Had ik er wel goed aan gedaan om aan deze ingeving gehoor te geven? Het raakte me. Mocht het me niet raken dan? Nee, ik wilde die pijn niet weer, maar het kwaad was al geschied, dus te laat voor spijt betuigingen. Ik stond hier al. Dat komt ervan opwellingen te volgen. Berouw komt immers na de zonde. En na de zonde? De zondvloed....Was het zonde geweest dan? Wat was dan overdrachtelijk gezien de zondvloed? Mijn tranen, mijn woede, de blamage? Herinneringen drongen zich verder aan me op. Negeren had geen zin meer, ophouden

ging niet meer. Beelden borrelden nu rijkelijk naar boven. En ik maar denken dat die pijnlijke herinneringen allang over waren. Mijn lichaam wist het beter te vertalen dan ik zelf. Zweetdruppels parelden tussen mijn wenkbrauwen. Ik had alles keurig weggestopt zoals grote mensen dat graag doen. In die zin was ik dus nu echt volwassen geworden, schamperde mijn alter ego.
"Heb je er dan niets van geleerd Roos?" Ik deed dat veel, dat praten in mezelf. Als je op jezelf bent aangewezen en geen diepere contacten wilde toestaan, werkte dat voor mij als zelfcontrole. Dan ging ik voor de spiegel zitten, of nog liever aan het water als ik de kans kreeg, en hield mezelf letterlijk een spiegel voor om mijn situatie te kunnen overzien. Ik stond dan buiten mezelf als een toeschouwer en kon vanaf de overkant als door een venster naar binnen kijken. Niemand anders had mij de les mogen lezen dan Jacob. Als kind was ik een regelrechte ramp voor elke opvoeder of onderwijzer geweest. Alleen Jacob had dat alleenrecht gehad en dat recht ook regelmatig genomen. Hij kon niet te grof zijn en ik was net een open riool waar je alles maar in kon gieten en dan zei ik nog: "Dank je wel." Zo plastisch omschreef hij dat zelf eens, al grinnikend, aan mij. Maar hij was de leermeester geweest die mij met andere ogen leerde zien. Hij was ook degene die mij anders zag dan die anderen. Hij herkende dat ik een goed stel hersenen had, maar ze anders moest leren gebruiken. Het systeem moest om. Achterliggende problematiek en oorzaak opzoeken, verbanden zien te leggen tussen verschillende zaken, oorzaak en gevolg zien te vinden. Jacob zijn manier van overreageren was blijkbaar de enige methode die mij de gulden middenweg wees, en mij de indruk gaf dat ik het zelf had uitgevonden. Scholing in groepsverband was aan mij nooit besteed geweest want ik wist alles al vond ik zelf en anders zorgde ik er wel voor dat ik het ergens kon vinden. Op school dachten ze daar uiteraard anders over, maar als men mij een kopje kleiner

wilde maken leverde dat alleen maar meer verzet van mijn kant. Ik was zo eigenwijs als ik lang was. Ook nu nog zag ik dat niet als een probleem, integendeel ik was er trots op onafhankelijk te zijn, geen man of kinderen te hebben die mij hinderden in mijn ontwikkeling en vrijheid. Ik kon zelf kiezen met wie ik wel of niet omging, wat ik wel of niet wilde eten, hoe ik me wilde kleden of juist naakt wilde lopen. Ik was de gevierde vrijgezel, veel gevraagde gast op vergaderingen en partijen. Ik zag er leuk uit, was lang en slank, had een goede baan en een leuk appartement. Ik hoefde niemand iets te bewijzen en hoefde ook nergens wat voor terug, alles was vrijblijvend bij Roos Wagter en dat wist men maar al te goed en men moest ook niets terug verwachten. Commentaar of kritiek deerde mij niet, het was zoals ik het wilde. Ik was zo gevormd door mijn verre en nabije verleden en goedgekeurd door mezelf. Wat anderen dachten zou me worst wezen.
Dit was wel anders geweest in die tijd met Jacob. Het mannetje in de maan had een naam, Jacob. Het luikje in mijn hersenen liet een ladder naar beneden zakken met een mannetje erop. De Jakobsladder. Jacob was mijn valkuil. Het enige wat er toe deed in die tijd was juist wat hij ervan dacht en hoe hij mij vond. Maar als hij mijn hart dan had gebroken, zoals ik had vast weten te stellen, waarom deed het nu dan weer zo'n pijn? Dat zou technisch gezien niet meer kunnen. "Kapot is kapot, weg is weg..."is een wetmatig gegeven. Of was het nooit meer geweest dan een flink litteken in mijn gekwetste ijdelheid?
Maar littekenweefsel kan ook pijn doen en gaat nooit meer weg!
Ik voelde me misselijk en slap in de benen worden. Koud zweet kroop over mijn rug omhoog tussen mijn schouderbladen.
"Je verleden neem je altijd mee meisje. Een grote koffer met de vervelende dingen en een handtasje vol met leuke." Dat zei Jacob vaak. Oké dan, het was wel een dierbaar stuk

van mijn verleden, waar ik mijn hart in had gelegd, maar twee jaar had toch genoeg moeten zijn om mijn wonden te likken? Die opwelling om van de kustweg af te slaan, was dat dan een soort test? Moest ik mezelf toch iets bewijzen? Of wilde iemand mij iets laten zien... Was dit Jacob die dat gezever in mijn hoofd opriep? Bah!

Ik had genoten onder het rijden van het veel bezongen Vlaamse vlakke land. Had dat me week gestemd misschien? Maar ik reed dit stuk regelmatig! In het Vlaamse was alles vlak zonder vlak te zijn maar zonder de weidsheid van het noorden. Maar hier in het Zuiden was het gezelliger en warmer. Een kleurige lappendeken tegenover een groene vlakke zee zou dichterlijk gezien het verschil beter aangeven. Ik merkte dat ik een beetje grimmig en geïrriteerd raakte en afleiding zocht in overbodige vergelijkingen. Ik wilde tijd winnen om mezelf een houding te geven want ik hield niet van weke mensen en wilde mijn gezicht niet verliezen voor niets of niemand ter wereld, ook niet voor mezelf. Mijn arme hart, dat ik dacht verloren te hebben of op zijn minst had afgesloten voor emoties, bonsde opstandig en onregelmatig. “je zou er een liedje op kunnen zingen,” probeerde mijn oude ik van vóór het hersenluikje en de maniak.
“Tuthola, je bent zelf van de weg afgegaan en hier naar toe gereden, niemand heeft je gedwongen of ook maar iets ingefluisterd, dus nu met de billen bloot!”
Ik besloot de auto te verlaten en een blokje om te lopen, dan kon ik doorgaans beter nadenken in de frisse lucht en een beetje beter doorademen kon ook geen kwaad. Eerst zou ik dat aanplakbiljet van dichtbij gaan bekijken en ik liep de straten terug zoals ik was komen aanrijden met de auto. Deze oudere straten waren niet wezenlijk veranderd. Richting centrum van het plaatsje was een goedkope modernisering doorgevoerd met betonnen bloembakken die als een natuurlijke wegversmalling fungeerden. De

vrachtwagens werden nu buiten het centrum om over de ringweg geleid, zo geboden de verkeersborden aan de rand van het centrum. Ik wist me te herinneren dat Jacob destijds daar al voor geijverd had omdat er nogal wat overlast door die grote vrachtwagens veroorzaakt werd in de smalle straatjes. Fietsers werden van de weg af de stoep op gedreven. Enorme scheuren in de historische panden waren een logisch gevolg veroorzaakt door de zwaargewichten. De aangelegde ringweg werd amper gebruikt en het centrum fungeerde als sluiproute. Woedend kon Jacob daarover worden. Toen Sophia een keer van de weg was afgeduwd en hardhandig tegen een betonnen paaltje was beland, was hij door het lint gegaan en had er juridisch werk van gemaakt bij de gemeente, en kennelijk met succes zoals ik nu kon zien.

De aanplakzuil bracht buiten de aankondiging met de data geen herkenbare zaken aan het licht. De spelers waren mij onbekend, het geheel was in handen van beroeps acteurs. Wij waren een groepje welwillende amateurs. Vrouwen met een spontaan ontstane missie, al was het dan maar een huis-tuin en keuken missie geweest. Het toneelstuk was een geslaagd themaspel geworden, maar de spelers waren als team verongelukt en gedoemd tot een roemloos einde. Al had ik daar wel voor een groot deel tussen gezeten, akkoord, mea-culpa. Ik besloot dat het beter was nu niet meer verder te rijden, maar hier te overnachten en morgen het toneelstuk te gaan zien. Het zou een finale voor me moeten worden zodat ik het doek definitief kon laten vallen. Helaas zonder applaus, maar ik kon het vast wel gebruiken om een recensie te schrijven en ergens bij een plaatselijke krant te deponeren. Dubbelspel, daar was ik goed in! Mijn eigen wonden likken en er geld mee verdienen op de koop toe! Mijn naam was bekend genoeg in de journalistieke wereld om dit in een dag voor elkaar te krijgen. Jacob schamperde altijd al dat mislukte

onderwijzers in de journalistiek gingen om zo nog wat te kunnen natrappen op de hele wereld. Hij had dus weer eens gelijk over onderwijzers in het algemeen en over mij in het bijzonder, kon ik niet nalaten even te grinniken. Mijn zelfspot was algemeen bekend maar gevreesd als de spot derden betrof. Misschien kon ik het oude verhaal er in betrekken en wat interviews maken met de oudgedienden!
Ik hield van risico's nemen en begaf me graag op glad ijs. Ik zou het nuttige met het aangename verenigen, zo luidde mijn besluit zonder verder omhaal van woorden. Nu mijn werk er bij werd betrokken was het gemakkelijker om onlustgevoelens in een klap van tafel te vegen. Zo kende ik mezelf weer. Zelf boven de situatie staan en de touwtjes in handen nemen. Tevreden met deze uitleg, stapte ik terug naar mijn auto.

Het enige redelijke hotel dat het stadje rijk was, had nog kamers vrij. Het hotel had betere tijden gekend, maar het was verzorgd en netjes. De bedden waren goed en de badkamer was ruim en comfortabel. Dat was belangrijk voor mij, een lekker bad om helemaal in weg te zakken en heerlijk na te liggen denken over alles en nog wat, behalve dan over Jacob, dat mocht niet van mezelf. Het was nog te vroeg om te gaan slapen en ik had best wel trek gekregen in een warme hap. Ik had die dag amper een knappe maaltijd gehad. Daarom was ik natuurlijk ook niet goed geworden realiseerde ik me. "Suiker te kort, sufferd," schold ik. Niks emoties, niks gebroken hart en littekens!
De keuken van het hotel bleek al gesloten maar het personeel was bereid een eenvoudige uitsmijter voor me te bereiden die ik dan in de zithoek aan een klein tafeltje kon verorberen. Een heer van zichtbare goede afkomst was de enige andere aanwezige. Hij keek over zijn krant nieuwsgierig in mijn richting en nog terwijl ik zat te eten zocht hij toenadering. De krant werd keurig opengevouwen en op de hoek van de tafel gelegd. Zijn stoel schoof hij